מי שאחזו פרק שביעי גיטין ע.

ענבי פאלג. ענבי גפן המולגת בדקל: **לחזויפא.** יפת: **חיטי ארזנייתא.** חטין גסים: **אמרא חדתא.** על בחזל של פוטוי"ר חדש: **ונישוף.** ימשח: **לדכר אחר.** לרעת: **באלונכי פרסאי.** [3]בטוליות של פרסיים שמלרפין לותן במי סם המות: **דמפקיד אחיטיה.** לוותה עליו נכסיו: **חלא [4]שמוג.** חותן חזק: **מכל דכר.** שהוא טוב לו ומתוק לחיכו ואוכל ממנו כל תאוותו מביאו לידי חולי שסמו אחילו: **הואיל ואמר מר.** שהתמרים יפין לגוף כל כך: **משתנן.** מתמתות: **משלשלן.** מטלטלות: **מאשרן.** טותות כח: **ולא מפנקן.** אין מתענגות את הלב להיות איסטניס ואע"פ שהן מתוקות: **כל שקייני.** כל משקין שאדם שותה לרפואה יש להן מנין ימים לשתותה יש מהן ג' יש מהן ז' יש מהן י"ב: **כוגא דשתיתא דעלאתי.** מלא אגרוף מן שתיתא שם מאכל העשוי מקמח עדשים ומלח: **וכרוך גופיה כסדינים.** כדי שיתחמם גופו ויזיע: **ולילא דנוקמיה.** ולא יהיה אדם שיקיצנו לפי שהזיעה יפה לו: **אכול שליש.** מלא מעיך שליש ושתה שליש והנח שליש בטוך ריקם: **ולכשתכעום.** וימלא בטוך כעס תעמוד על מילואך אכל אם תמלא מעיך אכילה ושתיה לכשתכעוס תתקע: **בטיכול.** לטכול [6]בחומץ או פת ביין: **שהנאתך.** שערבה לך: **משוך ידך הימנה.** שלא תמלא את כריסך: **טיליא.** יין לע: **ויפק.** תלשום: **ריחפנא.** שים לו ריח טוב מאד: **בלפרני.** לנקרים: **חויין לו.** אם נתעברה באותו תשמיש: **כעלי ראמן.** תלשיש הרבה מחמת שים להן שרן במוח כדאמרינן בכתובות (דף עז:): **דלא עביס מידי.** אין הקזה לתשמיש: **נכפיס.** טופלין מאותו חולי: **טויס.** קרנפ"א: **סס דלריא.** סם רפואתה של דלריא דדרדא שמה: **קורטמי דחוחי.** קרו"ג הגדל בקרקע מזוכל בזבל הלאן: **מוריקא דחוחי.** קרו"ג הגדל בגדר של היחמי שקורין שני"ל: **אלים.** לועס בשיניו: **כדרך ארץ.** שאין לו כח לשתה: **קפיזא.** כלי מחזיק ג' רביעיות: **ונדוקינהו.** יכתשם הדק: **לנערוסי.** בתשמיש: **פחד.** דאגה שדואג על דבר העתיד כגון טירוד מזונות או פחד אויב וקורין פיינש"א: **סחריהר.** מוקף דאגה: **אכל ועמד.** מיד קודם שתהה מעט: **העושה אוסן.** טולן כאחת: **מעורס.** שם אשה: **ומיעוטן יפה.** כשיש לאדם מעט מהם יפה לגופו לרפואה וטוב שיהא לו קצת מלא יהא לו כלום: **אכל רובן קשה.** כשיש לו הרבה: **דרך.** הלך בדרכים: **ודרך ארץ.** תשמיש: **עושר.** מיעוטו יפה ורובו קשה שמבטלו מת"ת ומגביה לבבו: **חמין.** לרחוץ ולשתות: **נפק.** לרעת: **גדגדניות.** איילנדר"א: **שלא בזמנה.** לקמיה מפרש: **והקזה דם למטה.** היא ממעטת כפלים בכולן: למטה

רב שימי בר אשי עבד ליה לההוא עובד כוכבים בו'. הקשה ה"ר אלחנן אמאי לא אסור לרפאות העובד כוכבים כדאמרינן בפ' אין מעמידין (ע"ז דף כו.) גבי מילדת ומניקה אפילו בשכר לפי שמגדלו לעבודת כוכבים ואור"י דשמא כדי להתחכם ברפואה שרי כדי שידע לרפאות ישראל ע"י כן א"ל העובד כוכבים היה יודע שהיה בקי ברפואה זאת ושרי משום איבה או שמא לא שייך כאן מגדל כן לעבודת כוכבים כמו במילדת ומניקה[6]: **דרך** ועון. דאגת העון א"ל עונש העון: **חמשה** קרובין לטיתה אכל ועמד בו'. משמע אפילו עושה אחד מהן בלבד מדלא קאמרינן עלה דבעינן כסדרן: דקתני

ענבי תאלא במים לחזויתא ליתי שב חיטי ארזנייתא וניקלינהו אמרא חדתא ונפיק משחא מינייהו ונישוף רב שימי בר אשי עבד ליה לההוא עובד כוכבים לדבר אחר ואיתסי אמר שמואל האי מאן דמחו ליה [5]באלונכי דפרסאי מיחייא לא חיי אדהכי והכי ניספו ליה בשרא שמינא אגומרי וחמרא חייא אפשר דחיי פורתא ומפקיד אביתיה [6]אמר רב אידי בר אבין האי מאן דבלע זיבורא מיחייא לא חיי אדהכי והכי נשקיה רביעתא דחלא [7]שמוג אפשר דחיי פורתא ומפקיד לביתיה א"ר יהושע בן לוי אכל בשר שור בלפת ולן בלבנה בלילי י"ד או ט"ו בתקופת תמוז אחזתו אחילו תנא והממלא כריסו [8]מכל דבר אחזתו אחילו אמר רב פפא אפי' מתמרי פשיטא סד"א הואיל [9]ואמר מר תמרי משבען ומשחנן ומשלשלן ומאשרן ולא מפנקן אימא לא קמ"ל [10]מאי אחילו א"ר אלעזר אש של עצמות מאי אש של עצמות אמר אביי אש גרמי מאי אסותיה אמר אביי [11]אמרה לי אם כולהו שקייני תלתא ושבעא ותריסר והאי עד דמתסי כולהו שקייני אליבא ריקנא והאי בתר דאכל ושתי ועייל לבית הכסא ונפיק ומשי ידיה ומייתו ליה בונא דשתיתא דטלפחי ובונא דחמרא עתיקא וניגבלינהו בהדי הדדי וניכול וניכרוך בסדיניה וניגניה וליכא דנוקמיה עד דקאי מנפשיה וכי קאי לישקליה לסדיניה מיניה ואי לא הדר עילויה אמר ליה אליהו לר' נתן [12] אכול שליש ושתה שליש והנח שליש לכשתכעום תעמוד על מילואך תני ר' חייא הרוצה שלא יבא לידי חולי מעיים יהא רגיל בטיבול קיץ וחורף [13]סעודתך שהנאתך ממנה משוך ידך הימנה [14]ואל תשהה עצמך בשעה שאתה צריך לנקביך אמר מר עוקבא האי מאן דשתי טיליא חיורא אחזתו ויתק אמר רב חסדא שיתין מיני חמרא הוו מעליא דכולהו סומקא ריחתנא גריעא דכולהו טיליא חיורא אמר רב יהודה האי מאן דיתיב בצפרני ניסן גבי נורא ושייף משחא ונפיק ויתיב בשמשא אחזתו ויתק תנו רבנן [15]הקיז דם ושימש מטתו הוויין לו בנים ויתקין הקיזו שניהם ושימשו הוויין להן בנים בעלי ראתן אמר רב פפא לא אמרן אלא דלא טעים מידי אבל טעים מידי לית לן בה אמר רבה בר רב הונא [16]בא מן הדרך[17] ושימש מטתו הוויין לו בנים ויתקין תנו רבנן [18]הבא מבית הכסא אל ישמש מטתו עד שישהה שיעור חצי מיל מפני ששד בית הכסא מלוה עמו ואם שימש הוויין לו בנים נכפים תנו רבנן [19]המשמש מטתו מעומד אוחזתו עוית מיושב אוחזתו [20]דלריא היא מלמעלה והוא מלמטה אוחזתו דלריא מאי דלריא אמר רבי יהושע בן לוי סם דלריא דדרדרא מאי דדרדרא אמר אביי מוריקא דחוחי רב פפא אלים ובלע ליה רב פפי אלים ושדי ליה אמר אביי מי שאינו בקי בדרך ארץ ליתי ג' קפיזי קורטמי דחוחי ונידוקינהו ונישליקינהו בחמרא ונישתי [21]אמר רבי יוחנן הן הן החזירוני לנערותי: שלשה דברים מכחישים כחו של אדם ואלו הן פחד דרך ועון פחד דכתיב [1]לבי סחרחר עזבני כחי דרך דכתיב [2]ענה בדרך כחי עון דכתיב [3]כשל בעוני כחי: שלשה דברים [4]מתיזין גופו של אדם ואלו הן [5]אכל מעומד ושתה מעומד ושימש מטתו מעומד [6]חמשה קרובין למיתה יותר מן החיים ואלו הן אכל ועמד שתה ועמד הקיז דם ועמד ישן ועמד שימש מטתו ועמד: ששה העושה אותן מיד מת ואלו הן הבא בדרך ונתייגע [7]הקיז דם ונכנס לבית המרחץ ושתה ונשתכר וישן על גבי קרקע ושימש מטתו אמר רבי יוחנן והוא שעשאן כסידרן אמר אביי כסידרן מת שלא כסידרן חליש איני והא מעורת עבדה ליה לעבדה תלת מינייהו ומית ההוא כחוש הוה: [8]שמונה רובן קשה ומיעוטן יפה ואלו הן דרך [9]ודרך ארץ עושר ומלאכה יין ושינה חמין [10]והקזת דם שמונה ממעטים את הזרע ואלו הן המלה והרעב והנתק בכייה ושינה על גבי קרקע וגדגדניות וכשות שלא בזמנה והקזת דם למטה כפלים תנא כשם שקשה למטה כפלים כך יפה למעלה כפלים אמר רב פפא למטה

מסורת הש"ס

1) נר' הערוך ערך לבב בלשונכי פי' המוסף שכן בלשון יווני קורין לרומת לוגכי, 2) [ע"ז יב:], 3) [ל"ל שמגז], ד) כתובות י"ב, 5) ברכות לב., 6) [קדושין לא: וס"ז], 7) כתובות עז: מה ח., 8) ס"א בלפרים, 9) [מסכת בלה], 10) [ל"ל אליבא פי' מפסק עמוד ערך פסקו], 11) שבת קיח., 12) [בתוספ אליבו רבה אחא מתרשין וכ"מ נערוך ובערי"], 13) שבת קכט:, 14) [מס' ד"מ רבה פ"ז ברכות לה. ע"ש], 15) פי' רומת, 16) ל"ל שמגז, 17) [ל"ל פת כחומץ], 18) [וע"ע תוס' ע"ז סו: ד"ה לפפוקין].

תורה אור השלם

1. לבי סחרחר עזבני כחי ואור עיני גם הם אין אתי: תהלים לח יא
2. ענה בדרך כחי קצר ימי: תהלים קב כד
3. כי כלו ביגון חיי ושנותי באנחה כשל בעוני כחי ועצמי עששו: תהלים לא יא

גליון הש"ס

גמ' אכול שליש ושתה שליש וכו'. עי' נדה דף מז ע"ב תד"ה אכילתו:

מוסף רש"י

דיבורא. לירפא (ע"ז יב:). דחלא שמגז. חומץ חזק (איבר"א בלע"ז (שם). ומשחנן. מחממות. ומשלשלן. מלטוש. ומאשרן. מחזיקות כח כמו (ישעיה ג) אשרו ממון, ולא מפנקן. אין מרבות אתעמיקא על הלב, ומלון לשנה (כתובות י:). אש גרמי. מולי"ר בלע"ז (ברכות לב.). ויתקין. חלבים (כתובות עז: נדה יז:). בעלי ראתן. שרן יש לו כמוהו (שם) חלבים יותר מדי שם לחם שרן כמוהם (נדה יז:). הן הן החזירוני לנערותי. הן הן הרפואות המתוארות למי שאינו בקי בסמים, לאחר שקנאתי החזירוני לחזק רפואות לנערותי לתשמיש (שבת קיא.). אכל ועמד. מהר לעמוד מתאוה אחר שאכל טיבטו (שם קכט:).

עין משפט נר מצוה

א [מיי' פ"ד מהל' דעות הלכה כ]:
ב [מיי' שם]:
ד ג מיי' פ"ד מהלכות דעות הלכה טו:
ה ד מיי' שם הלכה ו [והלכה טו]:
ו ה ו ז מיי' שם הלכי יט עושין ע"ט ע"ח סי' רח סעיף טו:
ז ח מיי' שם הלכה ג:
ח ט מיי' שם הלכה יח:
ם י מיי' שם הלכה יט עושין ע"ח ע"ט סי' רמ סעיף יד:
י כ מיי' שם הלכה יח:

לעזי רש"י

סיוורי"ר [סייורי"א]. קרחת.
פרשוי"ר. מעדר.
קרנפ"א. עוויות, התכווצות שרירים.
קרו"ג. כרכום.
שבי"ל [שיבי"ל].
משהה. גדר שחיים.
סיינש"א [איינש"א].
דאגה.
איילנדרא [אלינדר"א].
כוסבר.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com